

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2011. év február hó 8. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az embercsempészség büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a X. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság B.1/2008/33. számú és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 3.Bf.343/2008/11. számú ítéletét a X. rendű terhelthez vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Mosonmagyaróvári Városi Bíróság a megismételt eljárás során 2008. szeptember 3-án kihirdetett B.1/2008/33. számú ítéletével a felülvizsgálattal érintett részében a X. rendű terheltet bűnösnek mondotta ki a Btk. 218. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott, és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, folytatólagosan, bűnszervezetben, társtettesként, üzletszerűen elkövetett embercsempészség büntetében. Ezért 2 év 2 hónap fegyházbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, és a feltételes szabadságra bocsátásból is kizárta. Bűnjelekről rendelkezett és a terheltet a felmerült bűnügyi költségből 97.200 Ft egyetemleges megfizetésére kötelezte.

A városi bíróság a X. rendű terheltet érintően lényegében a következő tényállást állapította meg.

3. Az I. rendű, a II. rendű, az V. rendű terheltek 2005. október 14-én megszervezték két moldáv állampolgár jogellenes külföldre szállítását. A felhasznált okmányok a III. rendű és a X. rendű terhelte közreműködésével kerültek II. rendű terhelthez, aki azokat V. rendű terheltnak adta át. A külföldiek a egy csárdában szállásolták el, onnan őket az V. rendű terhelte személygépkocsival a H. keresztül sikeresen Olaszországba szállította.

A IV. rendű terhelte is részt vett gépkocsivezetőként legalább egy fő külföldi állampolgár külföldre szállításában, az utasát csak Ausztriáig vitte.

7. Az I. rendű, II. rendű és az V. rendű terheltek 2005. október 25-én megszervezték két moldáv állampolgár jogellenes külföldre szállítását. Az V. rendű terhelte 2005. október 25-én 22.00 órakor a Hegyeshalmi Közúti Határátkelőhelyen kilépésre jelentkezett személygépkocsijával, amelyben utasként két moldáv állampolgárt szállított. Az útlevele ellenőrzésekor F. M. nevében a M. M. nevére és adataira kiállított X magyar útlevelet, míg P. N. nevében a K. M. nevére és adataira kiállított Y magyar személyi igazolványt adta át. A vizsgálatot végző határőr a személycserét felfedte, a továbbutazást megakadályozta.

Az okmányok a III. rendű terhelte közreműködésével kerültek a bűncselekményben közreműködő személyekhez, a X. rendű terhelte pedig a gépkocsivezető beszerzésében működött közre.

8. Az I. rendű és II. rendű terheltek 2005. november 22-én megbízták a X. rendű és a XI. rendű terhelteket, hogy két moldáv állampolgárt szállítsanak át H-ból A-ra, egy ottani vendégházba, ahol olcsóbb az elszállásolásuk. Ezt a X. rendű terhelte személygépkocsiját felhasználva hajtották végre. A XI. rendű terhelte ezért külön pénzt nem kapott. A moldáv állampolgárok arra vártak, hogy megfelelő okmányok birtokában megkísérelhessék a külföldre utazást. E cselekmény elkövetésében okmányok beszerzésével a III. rendű terhelte is részt vett.

9. A XI. rendű és XII. rendű terheltek az utóbbi gépkocsijával 2005. november 24-én a II. rendű és X. rendű terheltek utasításai alapján Budapestre, a Ferihegyi repülőtérre mentek. Oda megérkezett egy, az I. rendű terhelte által küldött moldáv állampolgár, akit a későbbiekben külföldre kellett szállítani. Nevezett T-ra, egy panzióba vitték, e tevékenységért az útiköltségen kívül személyenként 40 eurót kaptak.

11. Az I. és II. rendű terheltek megbízták a XI. és XII. rendű

terhelteket, a X. rendű terhelte közreműködésével, hogy 2005. november 29-én egy vendégházból egy moldáv férfit személycserés magyar okmány felhasználásával Olaszországba szállítsanak. A III. rendű terhelte szerezte be a személycserés okmányt. A sikeres kiszállítást követően a XI. és XII. rendű terheltek fejenként mintegy 20.000-30.000 forinthez jutottak.

A fenti tényállási pontokban írt cselekményeknél a moldáv állampolgárok külföldre utazását még hazájukban szervezték meg. Egymástól függetlenül kisbusszal, vagy repülőgéppel érkeztek Magyarországra. A vízumokat csoportosan váltották ki, az egyszerre, vagy egymás után érkező moldáv állampolgárok magyar beutazó vízumának kelte azonos. Az őket Magyarországra szállító kisbuszok rendszáma és a gépkocsivezető személye ismétlődik. Az érvényes moldáv magánútlevelek megszerzése a legtöbb esetben mindössze néhány nappal előzte meg a magyar beutazó vízum megszerzését.

Az I. rendű terhelte irányító szerepet látott el, kapcsolatot tartott a II. és III. rendű terheltekkel. Az I. rendű terhelte meghatározta, hogy hol kell felvenni a moldáv állampolgárokat. Az I. rendű terhelte a korábbi elítéléseit követően is folytatta az embercsempészési tevékenységet, a szállítások pénzügyi hátterét fedezte. Rendszeresen a W. U. rendszerén keresztül különböző összegeket juttatott a II. rendű terhelteknek, aki abból fizette ki a gépkocsivezetőket, a személycserés okmányok és a szállítás költségeit. (2005. október 13. és november 2. között 6 átutalással összesen 7.350 euró érkezett Romániából).

A kiutazáshoz szükséges személycserés magyar okmányokat részben a II. rendű terhelte, részben a III. rendű terhelte szerezte be. Az I-III. rendű terheltek egymással folyamatos telefonkapcsolatban voltak a megfelelő okmányok beszerzése érdekében. Az összes terhelte, így a gépkocsivezetők is tisztában voltak azzal, hogy az utasaik úti okmányai személycserések. Azok általában nem kerültek az utasokhoz, a moldáv állampolgárok magyarul nem tudtak beszélni. A gépkocsivezetőknek a sikeres kiszállítást követően vissza kellett hozniuk a felhasznált úti okmányokat.

A gépkocsivezetők és a felhasznált úti okmányok nagyrészt hasonló személyi körből, általában M. környékéről kerültek ki.

A terheltek egyértelműen haszonszerzés érdekében követték el a bűncselekményeket, a Romániából átutalt összegek nagysága, gyakorisága alapján látható, hogy nem csak az utazás költségeire fordították azon összegeket.

Az I., II., IV. V. és X. rendű terheltek rendszeres haszonszerzésre törekedve jártak el. Az I., V., és X. rendű terheltek hosszabb időre szervezett, háromnál több személyből álló, összehangoltan működő csoport tagjaiként tevékenykedtek, mely csoportnak a célja 5

évi, vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése volt.

A VII., VIII., XI. és XII. rendű terheltek több más terhelttársukkal együtt a bűncselekményeket szervezetten követték el, de nem bűnszervezetben.

Az ítélet ellen, amelyet az ügyész tudomásul vett, a terhelt enyhítésért, védője téves jogi minősítés miatt és enyhítés végett fellebbezett.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a 2009. október 28-án meghozott 3.Bf.343/2008/11. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a X. rendű terhelt tekintetében részben megváltoztatta. A terhelt büntetését 1 év 6 hónap börtönbüntetésre mérsékelte, a közügyektől eltiltását mellőzte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet tekintetében helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen, azok megváltoztatása és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatala érdekében a Be. 416. §-a (1) bekezdése alapján a X. rendű terhelt és védője élt felülvizsgálati indítvánnyal.

Az indítvány indokolásában a védő egyrészt a bíróságok vádon túlterjeszkedését állította, másrészt vitatta, hogy a terhelt cselekményét üzletszerűen és bűnszervezetben valósította meg.

A vádon túlterjeszkedést illetően azt fejtette ki, miszerint a vádnak lényegi eleme, hogy a vád tárgyává tett cselekményt milyen minősítés írja körül. A vád ugyanis ezáltal jelöli meg, mely tények tartoznak a vád tárgyába, amelyek miatt a bírósági eljárás lefolytatását és a vádlott felelősségre vonását kéri. A vád tárgyának a pontos meghatározása, a bizonyítás irányának, terjedelmének, és a vádlott védekezési jogának gyakorlása tekintetében alapvető jelentőségű, és ez határozza meg a bírósági döntésnek a kereteit is.

A Be. 2. §-ának (2) bekezdése szerinti „büntető törvénybe ütköző cselekmény” fogalmának tehát csak az a vád történeti tényállásában leírt cselekmény felelhet meg, amely a vádlói minősítéssel jogilag is értékelést nyert.

Ekként álláspontja szerint nem tartható a Legfelsőbb Bíróság 1/2007. számú BK véleményben kifejtett korábbi jogi helyzetet tükröző azon értelmezés, miszerint „a vád törvényességének nem feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése. A vádirat 217. §-a (3) bekezdésének c) pontja

szerinti ezen, valamint a d)-j) pontja szerinti további kellékek hiányossága a bírósági eljárásban pótolható”.

Mivel az ügyészség a terhelt vádiratban leírt cselekményét 5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, a Btk. 218. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő több személy vonatkozásában vagyoni haszonszerzés végett elkövetett embercsempészség bűntettének minősítette, és ezen minősítést az elsőfokú bíróságnak az alapeljárásban kifejtett eltérő jogi álláspontja mellett az ügyész a megismételt eljárás során is fenntartotta, a bíróság az üzletszerűségnek, és a bűnszervezetben elkövetésnek a megállapításával a vádon túlterjeszkedett.

Másodsorban a védő arra hivatkozott, hogy a jogerős ítéletek megalapozatlanok. Az ügyben feltárt bizonyítékok ugyanis nem támasztották alá olyan tényállás megállapítását, hogy a X. rendű terhelt utasítást adjon a XI., XII. rendű terhelteknek, hogy moldáv állampolgárok szállítását szervezze és hamis okmányok beszerzésében is közreműködjön. A terhelt csupán a XI. rendű terhelt kéréseit szívességből közvetítette a II. rendű terhelt felé. Nem bizonyított a tudomása arról, hogy egy összehangoltan működő csoport tagjaként tevékenykedett, valamint az sem, hogy ez alatt az elkövetési időszak alatt hosszabb időre tervezte volna 5 évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetését. Egyébként az elsőfokú bíróság az egymással együttműködő X., XI. és XII. rendű terheltek közül csupán a X. rendű terheltet tekintette bűnszervezetben elkövetőnek, és ezt, figyelemmel arra, hogy a másik két terheltnél bűnszövetséget látott megállapíthatónak, nem is tudta kellően megindokolni.

A Legfőbb Ügyészség Bf.3269/2010/1. számú átiratában a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

Az ügyészi álláspont szerint a felülvizsgálati indítvány nem alapos. A Be. 2. §-ának (4) bekezdése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény vádló által indítványozott jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet. Az eltérő jogi minősítés nem eredményez törvényes vád hiányában történő eljárást. A tényállás a jogilag releváns tények tekintetében gyakorlatilag a vádemeléstől kezdve változatlan maradt. A városi ügyészség a 2007. március 12-i vádemelést követően 2007. április 26-án a X. rendű terheltet is érintően kiegészítette a vádirati tényállást, és a bíróság ezekre a terhelt, valamint a védője előtt ismert tényekre vett fel bizonyítást. A védelemhez fűződő jog ezért nem sérült. Utóbbi azonban még valósága esetén is kívül esne a felülvizsgálatot

megalapozó, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában tételesen felsorolt eljárási szabálysértések körén.

A felülvizsgálati indítvány törvénysértő minősítést kifogásoló érvei elsősorban az irányadó tényállástól eltérő tényeken alapulnak, továbbá a tényállás bizonyítottságát vitatják, amely azonban a Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében felülvizsgálat alapja nem lehet.

Az irányadó tényállás lényege szerinti elkövetési körülményekből a terheltnek tudnia kellett, hogy a csoport, amelyben a számára meghatározott feladatokat ellátta, egy bűnszervezet, amely országhatárokon átnyúló tevékenységet fejt ki, ismeretlen számú résztvevővel, konspiratív módszerekkel, szervezetten, rendszeres tevékenységet folytatva működik. A tényállás rögzíti azt is, hogy a X. rendű terhelt rendszeres haszonszerzésre törekedve járt el

A fentiek alapján az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül minősítették a X. rendű terhelt cselekményét üzletszerűen, és bűnszervezetben elkövetettnek, és törvényes a kiszabott büntetés is. Nem követtek el abszolút eljárási szabálysértést sem.

A nyilvános ülésen a terhelt és védője felülvizsgálati indítványát a Be. 416. /1/ bekezdés a/ pontjára utalás mellőzésével tartotta fenn, emellett a terhelt a törvénysértőnek tekintett büntetésének enyhítését is kérte. A legfőbb ügyész képviselője átiratukkal egyezően az érintett határozatok hatályban tartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat a X. rendű terhelt vonatkozásában az indítványnak megfelelően a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt okból vizsgálta felül. Az eljárásjogi okok vizsgálata hivatalból /Be. 423. §-ának (5) bekezdése/ az abszolút eljárásjogi szabálysértések (Be. 373. § (1) bekezdés I/b) és c) pontja, és II-IV. pontja) teljes körére kiterjedt.

Ennek során a védőnek a megalapozatlanságot állító azon érveivel, amelyek szerint a terhelt csupán szívelességből közvetített két másik terhelt között, rendszeres haszonszerzésre nem törekedett, és arról sem volt tudomása, hogy milyen körülmények és jellemzők mellett működő csoportban fejti ki a tevékenységét, nem foglalkozott.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a felülvizsgálatban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ennek megfelelően a

Legfelsőbb Bíróság is csak az irányadó tényállás alapján vizsgálhatja, hogy az ügyben felülvizsgálati okot képező anyagi jogi szabálysértés megvalósult-e vagy sem.

Azok az indítványok pedig, amelyek eltérő tényállásra alapozva kérik a felülvizsgálatot, a törvényben kizártak.

Felülvizsgálata során a Legfelsőbb Bíróság az indítványokat alaptalannak találta.

Az eljárásjogi vizsgálat keretében előljáróban utal arra, téves az a jogi felfogás, amely a Btk. hatályos rendszerében nem büntetéskiszabási körülménynek tekinti a Btk. 98. §-a szerinti bünszervezetben elkövetést, ehelyett azt a minősítő körülmények között jelöli meg.

Mindezek mellett is alaptalan az arra hivatkozás, hogy a bíróságok a vádon túl terjeszkedve állapították meg a terhelt terhére a cselekmény üzletszerű megvalósítását, illetőleg azt, hogy azt bünszervezetben követte el.

A Legfelsőbb Bíróság - mindenben osztva a másodfokú bíróság körültekintően indokolt jogi álláspontját - a következőket emeli ki.

A Be. 2. §-a szerint

(1) A bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el.

(2) Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

(3) A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz.

(4) A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához.

A töretlen bírói gyakorlatnak megfelelően pedig /1/2007. számú BK. vélemény /a Btk. Különös Része szerinti minősítéssel azonos jellegű a Btk. Általános Rész rendelkezéseinek alkalmazása is. Ezek tekintetében sincs a bíróság kötve a vádlónak az azok alkalmazására vonatkozó indítványához.

A vád tárgyát a hatályos szabályozás szerint tehát a pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekmény képezi.

Jelen ügyben az ügyészség - a vádirat kiegészítése mellett - a

terhelttel szemben az ítéleti tényállásban rögzített valamennyi cselekményt vád tárgyává tette. A városi ügyészség és az elsőfokú bíróság jogi álláspontja tért el abban, hogy a terhelt cselekménye üzletszerűen elkövetettnek értékelhető-e, illetőleg, hogy a büntetést a terhelttel, mint bűnszervezetben elkövetővel szemben kell-e kiszabni.

A bíróság azonban a Be. hatályos rendelkezéseiből következően a vád tárgyává tett cselekményt a vádtól eltérően minősítheti, illetőleg a Btk. Általános Részének rendelkezései alapján a vádtól eltérően értékelheti, anélkül, hogy ez felvethetné a vád törvényességének kérdését. (1/2007. BK. vélemény I/3/b. és c) pontja).

Ekként az indítvány ténylegesen nem a törvényes vádon túlterjeszkedést, hanem a minősítéssel és a Btk. Általános Részének rendelkezésével kapcsolatos olyan jogi vitát sérelmezett, amely eljárási szabálysértést nem valósíthatott meg.

Az elsőfokú bíróság határozhat a tárgyalás előkészítése során, illetve azt követően a vádtól eltérő minősítés lehetőségéről (Be. 270. §-a, és 275. §-a). Amennyiben pedig az ügydöntő határozat meghozatala előtt azt állapítja meg, hogy vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéstől eltérően minősülhet - vagy az eltérő jogi álláspont az Általános Rész rendelkezései figyelembe vételével indokolt - e végett a tárgyalást a védelem előkészítése érdekében elnapolhatja (Be. 321. §-ának (4) bekezdése).

A városi bíróság az alapeljárásban már jelezte az üzletszerűen és a bűnszervezetben elkövetési megállapításának lehetőségét. Az, hogy a megismételt eljárásban erre nem hívta fel a védelem figyelmét, legfeljebb relatív eljárási szabálysértést képezhet, felülvizsgálati okot azonban nem valósíthat meg.

A Legfelsőbb Bíróság más abszolút eljárási szabálysértést sem észlelt.

A terhelt cselekményének minősítése - a bűnszervezetben elkövetésnek tévesen a minősítő körülmények körében feltüntetése kivételével - megfelel az anyagi jogszabályoknak.

Az irányadó tényállásból okszerűen vonható következtetést az első- és a másodfokú bíróság arra, hogy a folytatólagosság egységébe tartozó öt rész-cselekményt megvalósító, vagyoni előnyben részesülő terhelt rendszeres haszonszerzésre törekedett.

Helytálló a bűnszervezetben elkövetés megállapítása is.

A töretlen ítélkezési gyakorlat szerint - amint ezt mind városi, mind a megyei bíróság részletes elemzéssel kifejtette - a

bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki - eseti jelleggel - akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg. A Btk. 98. §-ának (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bűnszervezet a Btk. 137. §-a 8. pontjában meghatározott tárgyi ismérveit átfogja.

Amennyiben ugyanis bizonyított, hogy a bűncselekményt egy tényleges bűnszervezet működéséhez kapcsolódva, illetve annak keretei között követték el, úgy a végrehajtás körülményeiből - különösen a konkrét magatartás mások megelőző, vagy további láncolatos cselekményeit feltételező jellegéből, ezek szükségszerű és ezért előre láthatóan bekövetkező eseményeiből lehet következtetést vonni arra, hogy az alkalomszerű tettes (részes) cselekménye megvalósításakor a bűnszervezetben elkövetést felismerte. Ezen további, az elkövetőnek a bűnszervezetben elkövetést átfogó tudattartalmára vont következtetés alapja, hogy a hatályos törvény a korábbi szabályozástól eltérően nem a bűnszervezet belső, hanem olyan külső, tárgyi ismérveit határozza meg, amelyek a kívülállók számára felismerhetőek. Ehhez képest az elkövető tudatának nem arra kell kiterjednie, hogy egy bűnszervezet a törvényi előfeltételek szerint létrejött, hanem arra, hogy a bűnszervezet tárgyi sajátosságainak ismeretében annak „működéséhez” csatlakozik, illetve annak keretében cselekszik. / 4/2005 BJE határozat/

A több részecselekményt is megvalósító terhelt tekintetében a fentebb kifejtettek mindenben irányadóak. Az pedig az adott ügyben nem kétséges, hogy a terhelt maradéktalanul átlátta, miszerint cselekményeit egy bűnszervezet keretében követi el, figyelemmel az embercsempészségeket megvalósító bűnszervezetek megítélésének tekintetében kialakult bírói gyakorlatra is (HGY 1385. szám).

A fentiekből következően a Legfelsőbb Bíróság törvénysértő minősítéssel, avagy más anyagi jogszabálysértéssel összefüggő törvénysértő büntetéskiszabást sem észlelt. A kiszabott büntetés önmagában történő felülvizsgálatára pedig nem kerülhetett sor.

Azonban emellett is szükséges utalni arra, hogy az enyhítő szakasz alkalmazása a bűnszervezetben elkövetőknél ugyan nem tilalmazott, de indokoltsága igen körültekintő vizsgálatot igényel. A közügyektől eltiltás alkalmazásának mellőzése viszont ilyen esetekben alapvetően ellenkezik a kialakult bírói gyakorlattal.

A fentieknek megfelelően, a Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat a X. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány

tilalmáról a Be. 418.§-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be. 420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. február 8.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
MGy